

LA AURORA

Semanario Bilingüe.--Se publica los sábados

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN

En las Baleares... 1'00 peseta trimestre.
En las provincias... 1'50 >
Extranjero... 2'00 >

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN

AMADOR N.º 22. MANACOR

Anuncios y comunicados á precios convencionales

PUNTOS DE SUSCRIPCION

EN PALMA.—Librería de Felipe Guasp.—Moyá, 6. Taller de encuadernaciones de Francisco Ferrer.—Sta. Eulalia, 25 y en la Administración de este periódico.

Parla en Repenjoli. Escoltan y oiren.

PRUNES

N' haurem d' encivellar unes quantes a n-es radicals, anti-clericals i revolucionaris de tots pelatges, que no s' aturen de llaurar tort i de tirar de camella i de fer, per fogir de Deu, una partida de tires de petjades, si unes esguerades, ses altres més, oblidant que qui futx de Deu, corre debades, i que Deu té unes corretjades tan llargues i tan llargues, qu' arriba per tot, per tot, i just ab' una mica de simada, fibla i arrensa 'ts homos més valents i acorats.

I

MENTIDES A ROYS

No es altra cosa s' articletxo de *Juricia* de dissapte passat *La buena Prensa*. Suposa que 's catòlics trac tam d' *heretjes*, de *missatges* d' *En Barrufet*, de *renegats*, de *dolents* i dignes de que 'ls-e cremin tots aquells que, sense faltar a sa veritat, diguen defectes o faltes de frares, capellans i monjes, i que «es qui complex el vuyté manament i no vol mentir, sino que vol dir la veritat», es catòlics no 'l tenen per «cristià ni fins per persona decent». Tot axó no es més qu' un ratx de mentides. ¿Qui sostén s' observansa des Manaments de la Lley de Deu més que l' Església? ¿Aont serien aqueys Manaments si no fos per l' Església que los sostén a través d' ets sigles? ¿N' hi hauria memòria dins el mon si no fos per l' Església? Ses *faltas veres*, no ses que no son més que pures calumnies; ses *faltas veres* que puguen desgraciadament cometre capellans, frares i monjes, ja que son de terra, i no es estrany que de vegades terretjin; aquexes *faltas*, idó negú més que l' Església, negú més que 's bons catòlics les llamenten i les condamnen; negú més que l' Església desitja corregirles i castigarles; i les castiga i corregeix sempre que realment existesen i se puguen provar. Lo que fan ses personnes de jutges, en sobre cap *falta* d' aquestes, es acostarse a s' Autoritat que li pot posar remey per que n' hi posi segons lley. Lo que no fan, lo que no poren fer ses personnes que se tenen per personnes conforme, es lo que fan ets anti-clericals, lo que fa in-*Justicia*, que, en arribar a oreyes seues cap noticia contra capellans, frares i monjes; ses derres que tenen d' anar a comprovar si sa noticia es vera o calumniosa! ses derres que tenen d' acudir a s' Autoritat competent, proporcionantli tots es medis de prova per que puga

obrar i posarhi remey! No, no fan res d' axó, perque no les mou ni 's zel de sa glòria de Deu ni es be de l' Església, ni sa causa de sa justicia, des bon orde, ni de sa moralitat. Lo que los mou, es sa fam d' escàndol, s' odi rabiós i verinos contra l' Església; i hu escandayen per tot, i hu publiquen i hu fan córrer per demunt ets seus periódics; i, si 'ls han dit com-e deu, e-hu fan com-e cent, treyen ses coses de pollaguera; i si llavó resulta que no 's ver, no rectifiquen, no tornen ja aquelles faimes i honres qu' han llevades, en no esser bax de s' amenassa d' una causa criminal, si veuen que no hi ha medi de burlar s' acció de sa Justicia. Axó es lo propi d' *heretjes*, de *renegats*, de *missatges* d' *En Barrufet*. Es qui fan axó, son meredors d' un bon castic, i el se 'n durien si 's perns de sa Nació no anassen tan balders, si fóssem una Nació mitjanament organizada. Aquexa conducta de mentir i calumniar es Clero i ferí acusacions sense proves, i moure escàndol contra l' Església, i no voler llevó rectificar i tornar ses fames i honres llevades, es lo que fan es paperots revolucionaris com in-*Justicia*. I passen més envant: si hi ha un capellá, frare o monja que fassa una falta o que la hi atribuequin contra tota veritat,—llavó diuen:—Tots ets altres capellans, frares i monjes fan lo metex, son lo metex. Axó va fer in-*Justicia* dissapte passat, parlant d' un Rector de fora-Mallorca, acusantlo de certs abusos. Primerament falta sobre si son vers, si hi ha res de tot axó. ¡Ha mentit tantes de voltes in-*Justicia* parlant des Clero! Pero 's paperot republicà fa més, escriu: *Así son todos*, axó es, tots es Rectors. De manera que, perque a fora-Mallorca e-hi ha un Rector que comet certs abusos, a n-es cas de que sia ver que les cometa (que no hu creym, per esser el qui es aquex qui hu diu), tots ets altres Rectors del mon son com aquell, tots ets altres Rectors del mon cometan es metexos abusos, tots ets altres Rectors del mon son culpables. ¡Vaja quina manera de discorrer més corronya! ¿Que mos diria in-*Justicia* si, perque un republicà fa una canallada, i vaja si n' hi ha que 'n fan! (recordau ses que feien a Barcelona durant sa *setmana tràgica*!), noltros treguéssem per conseqüència que tots es republicans son uns canalles? I tendria raó in-*Justicia* de quexarse i de dirmos qualche nom lleix idó axó fa ella, tractantse de capellans, frares i monjes: ¿n' hi ha un que falta, a n-es cas de que sia ver que falti? Idó tots ets altres son lo metex, tots ets altres son igualment culpables.—¡Vaja, ni aquells que caminen ab quatre potes discorren tan a la biorxa com in-*Justicia* i es demés paperots revolucionaris! Son

gent sensa ànima!

II

¿QU' ES AXÓ DE GIBRALTAR?

Mos deys, jo insigne Jimenez Moya! que per Andalucia corren unes fuyes que prometen *mil lliures esterlines* (devers 30.000 pessetes) a n-es que demostri que no es ver que 's Jesuites tirassen bombes de dinamita a Portugal ara que hi hagué sa revolució.—Axó de ses bombes deyen qu' havia succeït a n-es convent de *Quelhas* de Lisboa. Ara bé, tot el mon sap que 's revolucionaris, com entraren dins aquex convent per atzufar es qui les tiraven tals bombes, no hi trobaren cap jesuita. Llavó digueren que s' eren amagats dins mines, i no les havien pogut trobar. I ¿com e-hu sabien que s' hi eren amagats, si no 'ls havien vists? ¿Hán pogudes afinar tals mines es revolucionaris? No. Ara bé, axó hu han fet constar tots es periódics serios d' Europa; i vos Sr. Jimenez Moya, teniu sa... *frescura* de sostener lo de tals bombes des Jesuites. ¡Lo bo seria qu' un tractás de dur a s' enfront axó de ses *mil lliures esterlines*, oferides a n-es qui demostri lo que tothom ja sap, axó es, que 's Jesuites no tiraren tals bombes! ¿Qu' es axó d' aquexes *mil lliures* més qu' un de tants d' embuys per emblanquinar benyts, bobians i biduins, d' aquells que les poren fer creure qu' ets ases volen, que son es qui 's passen s' aufaus que servexen es paperots revolucionaris com in-*Justicia*?

III

¡AY 25.000 PESSETES!

¿Tota aquesta cantitat oferen uns inglesos de Gibraltar a n-es que demostri «satisfactoriament» «sa virginitat de cinc monjes» de Portugal, que voltros anti-clericals, més mentiders que ses mentides, acusareu d' incontinència? ¡Ja m' n' gordareu un ou d' aquexes 25000 pessetes! ¿Qui 'n respon? ¿Aquexes fuyes que corren per Andalucia? ¡Bones hipoteques!—Axó d' aquexes cinc monjes es segur qu' es per l' estil d' alló d' aquella ultra monja portuguesa, que voltros revolucionaris també escampáreu, que se trobava en cert *estat*, i llavó resultà que la pobre ja havia fets ets xixanta anys. Per l' estil son casi totes ses acusacions anti-clericals: roys de mentides i calumnies. Pero lo bo es que 'ts anticlericals fassen tants d' estufornos sobre sa *virginitat* o *no-virginitat* de determinades personnes, si aquestes tenen res que veure ab sa Religió. ¿Tal volta sa distingexen gens ets anti-clericals p' es seu amor a sa *virginitat*? ¿No son ells partidaris de s' amor lliure? ¿No donen ells exemple de tota incontinència, de tota lubrici-

dat? ¿No son tal volta es bordells i sa gentussa de bordells es forts d' anticlericalisme, sa gran forsa anti-clerical? Si un tractava de fer sa llista des republicans i republicanes que falten a sa *virginitat*, qu' atenten contra sa inviolabilitat del sant matrimoni; que hu seria de grossa sa llista! ¡seria ferest! ¿Poreu tirar es republicans sa primera pedra a negú en matèria de *virginitat* ni fideliitat conjugal? Idó que passin primer es ram per dins ca-seua, en lloc de passarlo per ca-d' altri! Pero son axí: veuen es gep d' ets altres, i no veuen es seu; i no sols axó, sino que, tractantse de monjes, frares i capellans, les volen fer tots geperuts, per més drets que sien qu' un parpal.

IV

¿QU' ES AXÓ?

¿Que deys, Sr. Jimenez Moya? ¿Que per esser periodista clerical es condició indispensable estar dispost a menir descaradament? No, homo. Es per esser periodista anticlerical que 's necessita axó; i sa prova es es vostro paperot in-*Justicia*, que no fa més que mentir i calumniar tot lo que fassa olor d' Església, i jamay rectifica ni torna ses fames i ses honres que injustament lleva. Axó es lo que fa in-*Justicia*, i tots es seus confreres es paperots republicans: mentir, mentir, mentir; calumniar, calumniar, calumniar. ¡Quina tasca més hoyosa i més indigna!

V

NO HU POT PAIR

Si, se veu que in-*Justicia* no pot pair es triunf qu' acaba de conseguir *La Aurora*. A *La Aurora* certes personnes respectables (per noltros e-hu son totes en principi) li demanaren certes *rectificacions* de coses qu' havia dites. Dia 5 d' aquest més *La Aurora* procurá fer veure que no estava a n-es cas de *rectificar* ni *retirar* res de lo qu' havia escrit; i aquexes personnes respectables se veu que noblement se son donades per satisfetes, no insistint en sa seu demanda, sens dupte perque han vist que reyalment no 's fundava en Dret, S' actitud d' aquexes personnes es altament digna i les honra molt, i *La Aurora* se 'n gordará com de caure de fers que puga creure que 'ls ha de molestar.

Pero ara inos surt in-*Justicia*, tornant sugar ets ays, per moure esquer de bell nou i enmaleir sa cosa, mentint a dreta i esquerra. In-*Justicia* ja va esser que de tot d' una hu enveriná comprometent amics i aliats; i ara, com veu que 's tir li es sortit pe' sa culassa i qu' ha proporcianat a *La Aurora* un gran triunf —taya claus i el dimoni el se 'n du, i prova de tornar moure alguer. Per part

nostra no mos hi prestarem, i creym qu' aquelles personnes de s' altra vegada tampoc s' hi prestarán.

I ¿de quines armes se val es paperot republicà per esbravar sa rabiia que l' alsa en pes? Mentint a la descosida. Dia 23 d' octubre digué que dia 18 s' Ajuntament havia acordat per unanimitat fermos «rectificar» ses «majaderias», «ses torpeses», «ses groseries» que deya qu' haviem escrites en lo des Frares. Dia 5 publicarem s' acta de sa sessió de dia 18, i efectivament, no hi aperex que s' Ajuntament accordás una tal cosa. Ara bé, dissapte passat es metex paperot torna suposar que a sa sessió de dia 30 torná a dir qualcú no sabem quantes de coses gruxades contra *La Aurora*. Per personnes que hi eren, sabem que no hi va haver res d' axó. ¿Quin calificatiu se merex un paperot que ment d' aquexa manera?

VI

ES FALS, SR. JIMENEZ MOYA!

¡I tan fals com es qu' En Revenjoli, com suposau vos mentí, s' haja hagut de rectificar en lo des procurador Sr. Galmés! Devant s' alsurada suspicacia d' aquest senyor que 's creya aludit allá ont no hi havia haguda sa més remota idea de aludirlo, En Revenjoli declará en rudes sa veritat, axó es, qu' alló no atava per ell. I hu declará axí, no per por que tenga de negú ni per llevarse cap classe de busques de devant, sino perque lo que digué era sa pura veritat.

Per lo metex, Sr. Jimenez Moya, tot axó que vomitau con *En Revenjoli* tractantlo de *difamador* i d' *embaucador* i de *covart*, guardauvoshó per vos; vos ho rebrotxam com esplays de sa vostra rabiia mal contenguda. Tot axó altre que vos embolicau de que En Revenjoli no ha contestat a ses vostres questions, es fals i mentida. Tot Manacor sap que sou vos que no hu pogut contestar, per més que diferent vegades e-hu heu provat, a tantíssimes de coses que vos ha dit i no s' atura de dirvos En Revenjoli, fentvos mostrar sa filassa i altres coses que no dic.—Si deys i repeñu tan sovint que no n' han de fer cas d' En Revenjoli, ¿com es que no perdeu caia per venjarvosne, per mica d' aferray que cregueu veure?

¡Pobre Sr. Jimenez Moya! ¡En fa molta de compassió!

VII

A N-ES PROCURADOR SR. GALMÉS

Aquest senyor mos surt dissapte passat ab cinc sous quatre sous sobre lo que diguerem d' ell dia 5 del corrent; mos fa a sebre qu' es «republicà, més actiu, que romàntic», que «no li passen per alt ses envestides», d' En Revenjoli «a n-es seus correlligionaris», i que «poria succeir molt bé» que abans qu' En Revenjoli «hagués de dir res d' ell», ell hagués de dir molt d' En Revenjoli.—Lo qu' En Revenjoli ha dit i dia des republicans, e-hu sostén contra qualsevol, sia «actiu», sia «romàntic», En Revenjoli per raons que tots es manacorins de cara i uys comprendràn, no ha d' anar may a provocar el Sr. Galmés, com fins avuy no l' ha provocat; pero si l' Sr. Galmés tan encarat e-hi está a envestirlo, En Revenjoli se defensará sense gens de por i ab tota s' energia que 's cas demanarà.

¿Sap el Sr. Galmés que 'n fa En

Revenjoli de ses amenasses que li dirigexen, si no les ha provocades? Se 'n compateix, les tira dins es covonet des papers dolents, i fa sa seu via,

VIII

SES FORSES REPUBLICANES SON XORQUES

....S' influéncia de ses forces republicanes seguirá essent completament xorca pe' sa regeneració i salvació des nostre país....

¿Qui es que diu axó? ¿En Maura? ¿En La-Cierva? ¿cap neot? No, e-hu diu un republicanarro tan gros com En Sol i Ortega dins es seu derrer *Manifest*. ¡Bona les ho ha tirada En Sol a n-es seus correlligionaris! ¡Xorcs! ¡que no servirán per regenerar ni per salvar es país! ¡Vaja, no son bons a res a res, ni p' es pla ni pe' sa muntanya! ¡Ara per menjar i fer barbaridats en volen ab qui aliena!

També mos conta En Sol i Ortega que sa República no entrará a Espanya si no hi ha una forta «raó social» que la fassa entrar. ¿E-hi es aquexa «raó social»? Diu que lo que hi ha es «sa conjunció republicana-socialista», «ab totes ses apariéncies d' una raó social perfecta, més desgraciadament, diu En Sol, jo no hi vextx altra cosa que ses apariéncies de tal raó social».

¿E-hu sentiu, republicans de Manacor? Segons un des vostros caporals un des cap-curucull, s' unió vostra ab sos socialistes es just una *apariència*. I axó que in-*Justicia* dia 22 d' octubre mos contava que «ara era més forta que mai». Es que 's caporals republicans no s' han sabut entendre mai: sempre han patit d' uns prendre p' es llevant, ets altres p' es ponent, i ets altres sempre contra corrent com Madó Tambrinera. Quins marxandos, Senyor!

IX

LO DE CALATAYUD

A n-aquexa ciutat aragonesa s' altra diassa hi hagué una processó. Passava per devant es Círcol Radical; i es socis d' aque ta lloriguera, per demostrarre ben *liberal*s i respectadors de sa llibertat i de sa conciència d' ets altres, se posaren a insultar sa processó. Pero sueci que 's catòlics que la feyen, no anaven desprevenguts, i contestaren a n-es radicals axí com aqueys se meregien, i es radicals s' hi posaren sa mà; i ara diuen ses mil llàstimes des catòlics perque no 's dexaren insultar i aturar. I es paperot socialista de Ciutat, per demostrarre ben *humanitari*, i sobre tot inimic de sa *pena de mort*, diu dissapte passat que «es llàstima que no cayguessen unes quantes dotzenes de *bonetes*», axó es, de capellans, a n-aquella batissa. ¡O es grans *humanitaris*! jo ets inimics de sa *pena de mort*!

X

CALUMNIA I DEFENSA DE CRIMS

Es paperot socialista *Obrer Balear* fa sa defensa des crims de robo, incendi, violacions i profanacions de cadávers que 's cometieren a Barcelona durant sa *setmana tràgica* contra 's convents, i diu que es ben cert que dins es convents e-hi ha 's *torment inquisitorial*. P' es revolucionaris tal *torment* es que dins es convents *màrtiris*, maten i fan qualsevol barbaridat. Idó axó, compays de s' *Obrer Balear* es una so-

lemnissima mentida, una calúmnia comunes cases. Es fals de tota falsedad que dins es convents se fassa res d' axó; i si no, venguen proves, fets; pero fets vers, no mentides, no calumnies, com ses que ab sa major... frescura del mon vos inventau contra capellanr, frares i monjes.—¿Qu' es axó que us embolicau de que ses *Germanes de la Caritat* dè Medina Sidonia han tupada un ninna? Si en coses de Mallorca, que les vos poren apurar, mentiu tan xeletons. ¿qu' heu de fer, parlant de bandes tan enfora com Medina Sidonia? ¿No diguéreu que alló d' ets *Hostalets* e-hu 'via fet un *Hermano* d' aquests que se dediquen a acompañar atlotets a ses escoles» i que «servia» «a una escola catòlica»? Axó diguéreu dia 22 d' octubre, mentint, calumniant horriblent es religiosos; i ara, dissapte passat, deys que tal «escola» era «independent», i que es qui feu alló era es qui «regentava» tal escola.—Després de tot, heu feta una bona obra de rectificar dissate passat sa mentida i sa calúmnia qu' estampáreu dia 22 d' octubre. Ah! si sempre hu fesceu axí, no vos huriem d' espolsar sa murta tan sovint. Vaja, vos haurieu d' avesar a dir ver.

XI

UNA INDIGNITAT

E-hu es lo que fa 's paperot socialista de Ciutat: llansa una acusació greuissima contra un sacerdot d' ets Hostalets, sense armenario, i fundar-se ab un covart *segons diuen*. Així tira aquexa grapada de llot escrementici a n-es clero, i se posa a redós de tota acció judicial. ¿No es ver qu' es molt valent aquex paperot socialista?

XII

¡HALA CALUMNIAULO!

Vaja, companys des paperot socialista de Palma, ¡calumniaulo a n-En Maura! jacaramullau mentides contra ell! ¿Vol dir En Maura «ha privats de fiys molts de pares»? ¿«ha fets ories molts de fiys», axó es, ha morts molts de pares? ¿«ha fetes viudes moltes d' esposos»? I ¿quant va esser axó? Venyan esplauvos una mica, companys de s' *Obrer Balear*, demunt axó! ¡Venguen es noms des pares i des fiys i d' ets esposos qu' ha morts En Maura! ¿Aont ni quant En Maura ha feta cap mort?...¿Sa guerra de Melilla, me deys? ¿Sa repressió de sa *setmana tràgica*? Es fals i mentida qu' En Maura sia responsable de cap de ses morts de aquella guerra ni d' aquexa repressió. Sa guerra la mogueren es moros; i, si es Govern d' En Maura no 'ls hagués aguantades ses tesses, hauria feta sa gran traició a sa causa d' Espanya, i hauria deshonrada l' Espanya, l' hauria venuda, entregant a France se nostra influéncia i ses nostres possessions des nort d' Africa. Ab una cossa allá ont no dic, mos n' hauriem haguts d' anar d' Africa. Més poca part encara tengué En Maura ab ses morts que decretaren es tribunals militars contra es criminals de sa *setmana tràgica*. Foren es Tribunals Militars que dictaren i executaren aquelles sentències.... ¿Com, idó, no deys res contra 's Tribunals Militars, i tot heu tirau dalt En Maura? Ah! es per fogir de sa llei de Jurisdiccions! ¡Ah valents!—¿Que En Maura no vos

cap bax des vostro barret? Conformes; feysli la guerra, si tant voleu, si no us agrada, pero feyslehi ab armes lícites, ab armes honrades, no ab mentides, no ab calumnies!

XIII

BLASFÉMIES

En tira un ratx es paperot socialista a propòsit de lo que conta la Sagrada Escriptura de quant Deu va prometre a Abraham ferlo pare d' un gran poble i li imposá a ell i a tots los seus sa circuncisió.

Repetex ses calumnies que sa prensa sectària escampa ara contra 's frares, i diu que 's Ministres de Deu no 's poden comunicar ab Deu ni dirli res perque dorm, perque està ben adormit, de manera que no sent res, ni 's tem de res, no se pot enterar de res. Tot axó es senzillament horrible. Aqueys pobres manyans qu' escriuen es paperot socialista, planten cara a Deu, i ab una poca alatxa qu' aborrona se poseen a llansar biasfémies contra sa Majestat infinita de Deu Omnipotent! ¡Ah desgraciats! ¡Ah mesquins! ¡Deu se 'n apiat!... Senyor, perdonau los, que no saben que 's diuen ni que 's metjenquen!

XIV

TANTS DE CAPS TAN DE BARRES

Axó es es partit republicà espanyol, segons està a la vista, i hu confessat un paperot republicà tan poc sospitos com *El País de Madrid*. Devers dia 8 del corrent aquex paperot treu es conte des partits en que 's dividexen es republicans espanyols, i resulten SIS PARTITS, axó es, TRES de l' esquerra, i TRES de la dreta. Es de la Dreta son: 1er ets elements que seguexen En Melquides Alvarez i N^o Azcarate; 2^{on} ets elements de la antiga *Unió Republicana*, que tenen per cap En Sol i Ortega; i 3er es de l' *Unió Federal Nacionalista Republicana*, axó es, l' *Esqueria Catalana*, que fora de Catalunya resulta dreta. Es de la Esquerra son: 1er es radicals d' En Lerroux o lerrouxistes; 2^{on} ets anomenats progressistes que capitaneja el Dr. Ezquierdo; i 3er ets a: omen ets fedrats, presidits per un Consejo Nacional.—De manera que 's partit republicà espanyol té sis mans: tres dretes i tres esquerres. Mirau si hi deu estar ben navegt el pobre, fet un mostro. ¡Tres mans dretes i tres esquerres! Com s' hi ha d' entendre? Just ses sis entenes d' un molí! ¡Pobreix! Ja té raó *El País de Madrid* com diu que «ab tres dretes i tres esquerres no se va a sa revolució». Aont se va es a n-es ridicul; aont se va es a fer sa prova des ruc, ¿E-hu sentiu, republicans de Manacor?

Vaja! vos enganen com uns xiros es qui vos fan creure qu' aviat entrareu. ¿Aont pot entrar més que dins sa cambra de sa por un partit ab tres mans dretes i tres mans esquerres? Creysme, republicans, si ets esveyadors no 'n passen per aquex partit vostro i no l' esmotxen una mica, vos assegur que 'n fereu poc de xeu.

XV

PONYIDES A FERIR

En pega una partida es paperot *fererista* i anarquista de Barcelona *Terra y Libertad* a n-els diputats republicans En Pere Coronines, N^o Alexandre Lerroux i En Laureá Miró i a n-es ca-

poral des socialistes En Pau Iglesias. Aquests senyors anaren i tirar discursos a un aplec des Park de Barcelona, abans de ses eleccions, a favor des presos per lo de sa *setmana tràgica*. Tots prometeren que, en esser diputats, farien amollar aquells presos o el dimoni en passaria. En Lerroux fins va prometre que, si es Govern no posava en llibertat aquells homos, ell i es seus diputats aturarien que's votassen es presuposts i farien impossible sa vida des Govern.

Ara bé, diu *Tierra y Libertad*, aqueys senyors tots sortien diputats, i no han tornat pensar pus ab aquells presos, no han feta cap passa per que les amollin, i En Lerroux ab tots es seus diputats dexa votar es presuposts sense moure un peu contra's Govern. I acaba 's paperot *ferrerista* per dir que tant En Cro-mines, com Eu Miró, com En Lerroux, com E Pauet Iglesias tots son uns *farsants*. ¿E-hu sentiu, socialistes de Manacor, lo que diuen a n-es vostro caporal En Pauet es vostros confreres es *ferreristas* de Barcelona? Diuen qu' es un *farsant*. ¿E-hu sentiu republicans de Manacor, lo que li diuen a l' amo vostro En Lerroux es vostros confreres es partidaris d' En Ferrer, aquell sant tan gros de tota sa vostra devoció? Li diuen *farsant*.

¡Tot vos siga enhorabona, socialistes i republicans!

Quant comendarán ets socialistes

De tots es governs del mon civilisat, no n' hi ha cap qu' haja exercit una represió tan violenta de ses vagues obreres, com es govern *republicà-socialista* de Fransa. Sa vaga de vinyovols de Tolosa, l' any 1907; sa d' electricistes de Paris, de l' any 1908, y sa de ferrocarrilaires d' engüany, oferen exemplars de represió governamental, fins i tot tirànica i despòtica.

Autor d' aquestes represions armades es En Briand, qui, antes d' arribar a ser ministre, fou defensor del dret de vaga *revolucionari*, ni més ni menys qu' heu es are En Pau Iglesias.

Sembla qu' es socialistes, partidaris de la concepció *purament econòmica* de l' història, pensen ab so ventre, en lloc de pensar ab so cap. Per això serà, sens dubte, que pensen de tan distinta manera quant arriben a n-es Poder, de quant estaven a s' oposició.

Aquest Briand ha dit—are derrera—ment—a n-es Parlament francés, que per reprimir una vaga de tendència revolucionaria no faria cas d' apelar a se forsa armada y de passar per demunt totes ses lleis.

Aqueix mateix Briand, socialista-republicà, ha declarat qu' es govern-republicà—no tolererà qu' ets sindicats organisin cap acció política.

El govern—ha afegit—està resolt a aumentar es poder *militar* de Fransa i a enrobustir l' escuadra naval.

Per manera que represió de vagues i militarisme es el resum del programa

governamental republicà-socialista.

Ya sabiem qu' es socialistes havien inventat allò des programa mimí i programa maxim, per lliberarse de se nota d' inconseqüents: ara, així com arriben a n' es torró des govern, han inventat el programa governamental, que consisteix ab molt d' exercit, molta marina de guerra, i ab so fé callar tothom, mentres elles menjen. ¡No en faltave més! anar a fer escandal, cuant un Briand o un Pau Iglesias fan la digestió! ¿Que tens fam poble treballador? Idó calla, ya basta que menjem noltros, els teus conductors. ¿Cuant s' es vist may que ses eueyes se quixin de que es xot passador las haja enganades, cuant se veven dins es matadero? Es xot es es xot i ses eueyes son ses eueyes. I visca sa lluita de classes! Visca sa lluita per se existencia! Visquen es forts, muiren es petits!

Ja t' aquí lo que succeirà, i lo que comensa a succeir, cuant comendarán ets socialistes.

A UNA NIT DE JURIOL

*(Quina nit de poesia
devora 'l mar encantat!
Passar el temps jo sentia
com un torrent perfumat.)*

*(El cel demunt mi floría
palpitant y constel·tat
Quina nit de poesia
devora 'l mar encantat!)*

*(Tenia l' ànima plena
d' estels roada y serena
y el cor embaumat de nit.)*

*(El cel demunt mi floría...
Els ulls de Santa Llucia (1)
me miraven fit a fit.)*

LLORENS RIBER PRE.

(1) Nom popular de 'ls castells Castor y Pol-lur.

Miquetes d'històries manacorines

(1)

I

(Ja fa temps que se gent menuda apega teulades)

23 abril, 1589

Per quant en la present vila hia necessitat de elegir un home lo qual tingue carrech de regir y criar los minyons que van per vila perquè ni ha gran multitud y san gran mal en pedregar per vila y de tot lo demés, per hont lo bon govern de dita universitat demane, circa dit negocí doneu lurs vots y parers y alegescan la persona aquella que ben vista les sera; aguts en axo diuersos colloquis i parlaments fosc determinat per tot lo consell que lo senyor Jaume Cabrer tinga lo carrech dels dits minyons y fa lo saui consell electio de aquell, lo qual dit Cabrer tinga diligentia en corregir y criar dits minyons axi per la vila com stant en la

(1) Dades trets des llibres de la Sala.

església com per tot loch, y que de aquí anant tinga dit Jaume Cabrer de salari 5 lliures per lo treball d' cada any y sia franc de las semaines sobre lo salari constituit"

II

*(Pont fet perque 'ls Fartaritzots pu-
guen passar á las vilas de baix)*

31 mars, 1591

"Fosc proposat per los honoris jurats com lo dia present havieu rebuda una letra

del Reverendissim Senyor Bisbe feta sots á 28 de mars del present any en la qual letra nos prega que fesam un pont en lo torrent per poder pesar á Fartarig, y axí voldrem lo vot y parer de vostres sivieses si farau lo dit pont ó no, per hont aguts en lo dit consell diversos parlaments y coloquis, fosc determinat per tot lo consell ningú discrepant donant ple poder els dits honorables jurants que fassen lo dit pont tota hora y quant y haurá comoditat"

Sección Local

ADVERTENCIA

Como sabemos que ha gustado mucho se rondaye que publicamos en el número pasado, veremos de complacer a nuestros lectores, publicando otras del mismo autor.

Para orientar debidamente á las personas que no conocen el espíritu de las rondayes del Sr. Alcover, creemos muy del caso trascibir la nota que omitimos el sábado pasado. Ella explica el porqué de ciertos anacronismos que en las rondayes se leen,

Dice así la nota.

NOTA: La fama univeasal de l' Universitat salmantina y la confusió que 'l poble feya un temps entre la verdadera ciencia y les arts mágiques, donaren origen a lo de la Cova de Salamanca com escola famosa y de magia; creencia qu' arribá a Mallorca i s' hi va entendre ferm, com ho prova aquesta tradició i altres rondalles tan conegeudes y contades entre la gent vella. N' he donada una mostra dins mon *Aplec de Rondayes Mallorquines*, T. III. p. 175-192.

Axó de fer anar Lutero y Seneca a estudiar a Salamanca, y suposarlos contemporanis, y altres anacronismes per l' estil, es molt propi del poble de tots els sigles. El poble mitx-eval, y hi ha que tenir present que aquest durá a molts de punts fins a la Revolució francesa, personificava la sabiduria humana en Seneca. Per altre part, Lutero entre 'ls pobles catòlics fou desde l' sige XI la personificació de l' heregia. Tenint axó en conte, s' explica molt be que se formás aquesta tradició y l' altra qui vendrá

* *

Éxito colossal.

Lo ha sido para *La Aurora* el número extraordinaire dedicado á relatar *La vida y miracles d' En Ferrer y Guardia*.

De todas partes nos llueven pedidos que no podemos servir, cual deseáramos, por haberse agotado todos los ejemplares de dicho número.

Sépanlo nuestros amables favorecedores NO TENEMOS MAS EJEMPLARES. Solo podemos ofrecer á nuestros amigos una esperanza: la de que el Autor, cediendo á las vivas instancias que le han hecho respetabilísimas personas, se resuelva á publicar *la vida de Ferrer y Guardia* en un folleto que de seguro tendría mucha aceptación.

De cristalizar la idea lo haremos público desde estas columnas.

* *

Quejas.

Son varios los suscriptores de fuera

que se quejan de no recibir "La Aurora". A nuestros abonados queremos manifestar que no se pierde por parte nuestra, por cuanto escrupulosamente, lista en mano, servimos los números, no mandándolos al correo sin repasar y releer las fajas por si descubrimos algún descuido.

Si vuelve á suceder, sírvanse los suscriptores que se quedan sin número, avisar para poner remedio.

* *

Cuevas.

El Exmo. Sr. Capitán General de Baleares D. Emilio March, con su Estado Mayor y los Sres. Marqueses de Vivot, visitaron la semana última las hermosísimas cuevas dels Hams, que tanto interés han despertado en el mundo turista.

Al coro de alabanzas con que la fama pregoná las bellezas que las grutas atesoran, deben unirse las que tan ilustres y cultísimos Señores las tributaron, ponderándolas encarecidamente.

Á propósito de esto, tenemos sumo gusto en consignar, que el número de turistas que visita estas cuevas no disminuye, apesar de que el invierno se nos ha entrado por las puertas.

* *

Reunión.

El domingo pasado, á la hora señalada, se efectuó en el *Centro de Variedades* la anunciada reunión para tratar de la «Deuda Municipal». Hubo mucha concurrencia, lo cual demuestra el vivo interés que despertó en Manacor el asunto que se había de ventilar.

Parece que se confiará á una comisión el encargo de gestionar directamente dicho asunto con el Gobierno.

CULTOS EN SAN VICENTE

Sábado 19. Al anochecer continuará el triduo dedicado á la Virgen de Lourdes, con exposición de S. D. M. sermon por D. Juan Parera ejercicio y reserva.

Domingo 20. A las 9 y media exposición, Tercia y misa solemne con sermon por el Sr. Parera, que tambien predicará por la noche.

A la tarde, actos de coro y, al anochecer, ejercicio sermon, *Te Deum* y reserva,

Un día de visitas

Las visitas son una prueba palpable de la socialidad humana y de la tontería universal; porque eso de visitarse sin motivo, sin ganas, y hasta contra la propia voluntad, sólo por cumplir, es una de las tonterías más antiguas y acreditadas.

Pero como yo no voy á reformar el mundo y tengo mi correspondiente aspecto de ser sociable y de ser... tonto, no extrañarán mis lectores que, á pesar de lo que ya escrito, saliera el otro dia de mi casa dispuesto á echar la tarde á... visitas, que es peor que echarla á perros.

Y bien provisto de tarjetas y de paciencia, llegué al portal del primer amigo..., un señor que conocí hace tres años en Mondáriz.

—¿Están los señores?

—Sí, señor, pase usted,—me dijo una fámula de bigote canoso.

Y me introdujo en una sala obscura, donde estuve unos veinte minutos esperando en vano la llegada de mi amigo. Al fin apareció una señora, envuelta en una bata negra, y me dijo que era la suegra de mi amigo.

—Me alegra tanto—repuse yo.

Nos sentamos y...

Ni yo conocía á aquella señora, ni ella sabía quién era yo, ni á ninguno de los dos se nos ocurría nada que decir... hasta que ella rompió el hielo diciéndome:

—Ha visto usted qué tiempo?

A lo que yo, extrañado por la novedad de la pregunta, contesté:

—Ya, ya,—con la misma entonación con que pude decir: caramelo de los Alpes.

Después, aquella señora, que por lo visto tenía ganas de hablar, me habló de lo mala que estaba el servicio doméstico y de la corrupción de costumbres, y diez

minutos después salía yo de mi primera visita.

Segunda:

—Los señores de Patez?

La Criada, desde el ventanillo: Sí, señor.

Yo: —Están los señores de Patez?

La señora de Patez, en voz baja, á la criada: Quién es?

La criada á la señora, en voz baja: Un señorito chato.

Yo, como si no hubiera oido nada: —Están los señores?

La señora á la criada: Diga usted que no.

La criada, por el ventanillo: No señor, no están.

Yo: Me alegra mucho. Adiós.

Tercera visita:

La criada, echando á andar por un pasillo infinito: Pase usted... Vuelva usted por aquí... Siga usted derecho... Agáchese usted... Cuidado con este armario...

A los cinco minutos llegábamos á una habitación con vistas á un patio. Sobre una silla baja había calcetines rotos y un cesto de costura.

En seguida se presenta un niño berrendo en colorado y tuerto de piernas, y dirigiéndose á mí me dice sentándose en el sofá y le pregunto:

—Qué hay, buena pieza?

A lo que el chico, haciéndose el sordo, me contesta:

—Tienes un perro grande?

Yo sonrío y le digo que no.

—Pues entonces—replica el niño—no te digo lo que ha dicho mamá de tí cuando has venido.

Yo, llevado por la curiosidad, le doy el perro grande.

—Pues me ha dicho—me dice el niño

—que eres de lo más impertinente que hay y que siempre vienes cuando ella está más ocupada y tiene menos ganas de visitas.

—Vaya, hombre vaya... ¿eso ha dicho?—respondo yo, cogiendo el sombrero

—Pero en este momento entra la señora y, toda sonriente, se dirige á mí:

—¡Cuento tiempo sin verte! ¡Ingratitud! Así olvida usted á los amigos...

Yo, sonriente también, me disculpo como puedo, y pasados estos culpidos entramos en conversación, diciendo:

—Pero... ¿ha visto usted qué tiempo?

Cuarta visita.

Estoy esperando en una sala elegante y me entretengo en contemplar los retratos al óleo de los antepasados de mis amigos.

En una habitación inmediata se oyen sollozos y la voz comprimida de la señora, que dice:

—Irás esta noche?

—No, no iré—contesta la pollita de la casa entre sollozos.

—Pues mañana mismo dejas esas relaciones, porque...

La voz de la mamá se obscurece y los sollozos de la niña se aclaran.

Yo comprendo que he llegado en un momento inoprible, y comprendo menos la razón de las visitas.

De pronto sale la señora, un tanto sofocada, pero muy sonriente.

—Perdóneme usted, pero estábamos de... de broma y... naturalmente...

Poco después entra la pollita con los ojos lacrimosos y la sonrisa en los labios

Me preguntan si he visto el tiempo que hace; yo las digo que sí y se acabó la visita.

Total: que de cuatro visitas, una se la hice á un desconocido, en otra no me recibieron, en la tercera me colé, y en la cuarta llegué con la mayor oportunidad.

Y digo yo: ¿para qué sirven las visitas?

Y contesto: para molestar al prójimo.

Y pregunto: ¿que tiene que ver el tiempo que hace con las visitas?

Y respondo: no lo sé; pero en todas ellas se habla del tiempo y debe ser por el que en ellas se pierde lastimosamente.

Rafael Martínez Macarino

«El Amigo del Pueblo»

Farmacia Cortés

MERCADAL, 2.

Se necesita en dicha farmacia un muchacho de unos catorce años que sepa leer.

“La Central”

Sombrerería de
Juan Gual

En este establecimiento se encontrarán sombreros de todas clases á los siguientes precios:

Sombreros de fieltro de 2 á 12 pesetas; sombreros para sacerdote de 8 á 25 id; hungos de 6 á 12 id; gorras de 1 á 4 pesetas.

PLAZA DEL CONDE DE SALLENT, 2

Manacor

Se desea vender un caballo, guarniciones y carreton en buen estado.

Para informes en esta redacción.

Cuevas dels Hams

Iluminado eléctrico—2 carruajes gratis, llegada de trenes

MANACOR—Mallorca

Precio de entrada

Una ó dos personas, 5 pesetas.

Por cada persona que se añada, 2'50 pesetas.

Por niños menores de 10 años, que no sean de pecho se abonará, 1'25 pesetas por cada uno.

Cocina “LA ECONÓMICA”

Son las mejores por ser las más cómodas, las que consumen menos y las mas baratas.

Se hallan de venta en la cerrajería de

Francisco Vadell Ramonell

Plaza de la Iglesia número 6

Mallorca Manacor

Esta casa ofrece ademas tuberías de todas clases, con gran rebaja de precios.

Ventas al contado y á plazos.

DISPONIBLE

Disponible